

“Een onderzoek bij 528 leerkrachten van een Oost-Vlaamse scholengroep heeft opvallende cijfers aan het licht gebracht: meer dan de helft bleek in de gevarenzone te zitten voor een burn-out,” zo schreef Het Laatste Nieuws op 24 februari. Neuropsycholoog Michael Portzky heeft het over “het topje van de ijsberg. De mensen die al thuiszitten met een burn-out zijn in deze cijfers niet eens meegeteld.”

Dringend meer aandacht voor het mentale welzijn

Geen voorpaginanieuws

Maar liefst 19% van de leerkrachten loopt rond met burn-outsymptomen en is vaker ziek of functioneert niet zoals het hoort. In geen enkele andere sector is dat percentage zo hoog. “Als je 100 willekeurige Vlamingen van straat plukt en op dezelfde manier bevraagt, scoren de leerkrachten slechter dan 90 van hen”, zo stelt Portzky. Het onderzoek liep nochtans niet in ‘moeilijke’ concentratiescholen in een grootstad. “Toch scoorden slechts vier scholen onder de alarmdrempel. In de overige 28 scholen heerst psychische angst”, zo constateerde de neuropsycholoog.

De cijfers in het artikel zijn hallucinant en toch bericht alleen Het Laatste Nieuws erover. Het werd niet opgepikt door andere kranten buiten DPG Media of door de VRT. Zelfs de scholengroep zelf wenste er niet over te communiceren uit schrik voor reputatieschade.

Waar blijft werkbaar werk?

Het onderzoek van Portzky is de zoveelste realitycheck en bevestigt wat we al lang weten. Er zijn immers stapels rapporten die wijzen op het grote risico dat mensen in het onderwijs lopen om uit te vallen, denk maar aan de vele ziekterapporten waarover we al vaak in Basis schreven. Het is een echte bedreiging voor de kwaliteit van ons onderwijs.

De laatste werkbaarheidsmonitor van de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over onderwijs bracht in 2024 opnieuw gelijkaardige cijfers. 44,8% van de ondervraagden kampt met werkstressklachten. Bij 17,4% van de personeelsleden zijn die klachten zo hoog dat ze al symptomen van burn-out vertonen.

Portzky verwoordt het zo: de aan-uitknop werkt niet meer: “Vroeger was de schooldag gedaan als de bel ging. Vandaag vreet Smartschool de privétijd op. Aan de stroom vragen om extra uitleg komt geen eind meer.” De vakantie blijkt geen recuperatietijd te zijn, zegt Portzky. “Paradoxaal genoeg crashen ze veelal pas als de schoolpoort dicht blijft. Ze houden zich recht op pure adrenaline omdat ze hun leerlingen niet in de steek willen laten. Zodra de vakantie begint en de adrenaline wegzakt, worden ze ziek. Dan krijgen ze de rekening gepresenteerd van een trimester lang overleven.”

Wat denkt het COV?

Als we echt willen dat de onderwijskwaliteit erop vooruitgaat, dan is er niet minder maar meer aandacht nodig voor het mentale welzijn van al wie in onderwijs werkt. Dat moet hoog op de agenda staan. Het COV wil dat het deconnectiekader geen dode letter blijft, dat er preventief ingezet wordt op het verminderen van de werkdruk, dat er een doeltreffend en haalbaar re-integratiebeleid komt.

De vraag om een structurele aanpak van de loopbanen in onderwijs is niet nieuw. Tijd om resultaten te boeken!